

Nr 663

Av herr **Dahlgren m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 39, angående vissa frågor berörande domänverket.*

(Lika lydande med motion nr 553 i Första kammaren)

I proposition nr 39 föreslås bl. a. ändring i nu tillämpade ordning rörande kronoarrendators optionsrätt. F. n. gäller att domänverket, då försäljning av kronoegendom är i fråga, skall erbjuda egendomen till arrendatorn. Antager denne ej hembudet, brukar enligt gällande praxis fortsatt arrende ej förvägras honom. Enligt propositionen skall denna möjlighet till fortsatt arrende nu upphöra. Anser sig arrendatorn ej ha möjlighet att antaga hembudet till det pris annan köpare är villig att betala, skall försäljning till annan köpare sålunda regelmässigt ske. Arrendatorn blir således i sådant fall nödsakad att upphöra med arrendet och avflytta.

Den föreslagna ordningen medför utan tvivel en ej önskvärd försvagning av kronoarrendatorernas besittningsskydd. Formellt medför visserligen hembudsförfarandet en möjlighet i samtliga fall för vederbörande att kvarbo och bruka egendomen. Det måste dock uppmärksammas att de ifrågavarande kronoarrendatorernas kapitaltillgångar genomgående är små eller helt obefintliga. Med hänsyn till nuvarande höga räntekostnader och läge i övrigt på kreditmarknaden får det förväntas att arrendatorn i åtskilliga fall ej anser det möjligt att förvärva den hembjudna egendomen till det pris som en mera kapitalstark köpare anser sig kunna betala.

I propositionen har framhållits att domänverket brukar fordra endast två tiondelar av köpeskillingen i kontant betalning, medan återstoden kan få gäldas genom avbetalningar under i regel högst tio år. Även om räntan i sådana fall kan vara relativt förmånlig är avbetalningstiden så kort, att det i flertalet fall torde vara orealistiskt att grunda ett köp på utnyttjande av denna lånemöjlighet. Någon särskild fördel kan således inte sägas ingå i de nämnda köpevillkoren och än mindre någon compensation för den försämring i optionsrättens tillämpning som föreslås i propositionen. Enligt vår mening kan propositionen därför ej antagas till denna del.

Emellertid är det, vilket även framhållits i propositionen, angeläget att en ökad avyttring av kronoegendomar kan komma till stånd. Med hänsyn till kronoarrendatorernas ställning och till de omständigheter under vilka dessa arrenden tillkommit är det dock nödvändigt att arrendatorerna erbjuds bättre möjligheter att förvärva de salubjudna egendomarna. En särskild prövning eller utredning bör företagas i detta syfte. Olika vägar och åtgär-

der torde därvid kunna komma i fråga. Det måste emellertid eftersträvas att prissättningen på ifrågavarande egendomar kommer i paritet med prissättningen på jordbruksfastigheter i övrigt. Härvidlag spelar lantbruksnämndernas verksamhet en betydande roll och verkar normerande för prissättningen. En möjlighet vore därför att arrendatorn, om överenskommelse om priset vid hembud ej kan uppnås, finge rätt att påkalla värdering av lantbruksnämnd, som därvid skulle följa de normer som den i övrigt tillämpar vid prissättningen av jordbruksfastigheter.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 39 måtte

a) såvitt avser punkt 4, om ändring i förfarandet vid försäljning av vissa utarrenderade kronoegendomar, avslå Kungl. Maj:ts proposition, samt

b) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam prövning av frågan om prissättning och värdering vid försäljning av kronoegendomar till arrendatorer i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 27 februari 1962

Anders Dahlgren

Lennart Mattsson

Emil Elmwall
